

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ บุคคลทั่วไปจึงให้ความสำคัญแก่การศึกษา โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงที่สุดคือ ระดับอุดมศึกษา จนมีคำกล่าวว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมคนที่มีปริญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ ซึ่งปัจจุบันการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น ได้มีผู้นิยมเข้าศึกษาต่อกันมาก เนื่องจากระบบการศึกษาระดับ ขั้นพื้นฐานในประเทศไทยได้ขยายตัวมากขึ้น^๐

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนที่สำคัญอีกอย่างก็คือ ค่านิยมในปริญญา การได้รับปริญญาชั้นสูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน ลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญา ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียว คนที่มีปริญญาสูงเท่านั้นที่จะสามารถเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูง ๆ บางตำแหน่งได้ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีก เช่น เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าแล้วยังหางานทำไม่ได้จึงเรียนต่อระดับอุดมศึกษาเพื่อชะลอการว่างงาน นอกจากนี้การเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะมีสถาบันการศึกษาหลายแห่งเปิดสอนภาคพิเศษหรือภาคสมทบที่จัดเรียนนอกเวลาทำการปกติของสถาบัน การศึกษา จึงมีผู้ที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้บางคนยังเห็นว่าการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบันเป็นเรื่องของนักศึกษาที่พยายามจะพัฒนาตัวเอง เพราะปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้มีการแข่งขันค่อนข้างสูง การได้พัฒนาตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ในอนาคต ซึ่งการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษานั้นแต่ละคนอาจมีเหตุผล มีแรงจูงใจแตกต่างกันไป เช่น ต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น เพื่อนำไป

^๐ วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, บทความวิชาการ เรื่อง เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐, หน้า ๒.

พัฒนางานในหน้าที่ให้เจริญก้าวหน้า ต้องการเพิ่มวุฒิทางการศึกษา เพื่อนำไปประกอบการแสวงหาความก้าวหน้าและความมั่นคงในชีวิต บางคนอาจมีความมุ่งมั่นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และความมีชื่อเสียงเกียรติยศ นอกจากนี้เหตุจูงใจในการศึกษาต่อของบุคคลในแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไปตามวัย ฐานะ และโอกาส ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวหันเหเข้าหาผลทางเศรษฐกิจ เช่น เรียนในสาขาวิชาที่หางานทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนักและที่สำคัญต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรักและชอบที่จะทำด้วย บางครั้งการเลือกเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา มักขึ้นอยู่กับคำแนะนำของผู้ปกครอง เนื่องจากมีความเห็นว่าการเรียนในระดับอุดมศึกษานั้นจะทำให้บุตรหลานมีโอกาสได้งานดี ๆ ทำ มีเงินเดือนสูง เป็นเจ้าคนนายคนเป็นที่เชิดหน้าชูตาของวงศ์ตระกูล ครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีก็จะพยายามส่งบุตรหลานให้ได้เรียนจนถึงระดับสูงสุด อาจเรียนจนถึงระดับปริญญาโท ปริญญาเอก เท่าที่สติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแรงจูงใจเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลายหรือเทียบเท่าของโรงเรียนในเขตตอนเมือง กรุงเทพมหานครสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒ จำนวน ๕ โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุปถัมภ์) โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง และโรงเรียนบริบูรณ์ศิลปศึกษา จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ทั้งหมดในปี ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๒๒๕ คน

โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane แล้วนำมาเทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒ จำนวน ๕ โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง โรงเรียนสีกัน (วัฒนา

นนท์อุปถัมภ์) โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง และโรงเรียนบริบูรณ์ศิลปศึกษา จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ซึ่งปรากฏในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ข้อมูล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑. โรงเรียนคอนเมืองทหารอากาศบำรุง	๔๔๔	๑๐๕
๒. โรงเรียนคอนเมืองจตุรจินดา	๒๓๑	๕๓
๓. โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)	๓๐๓	๗๕
๔. โรงเรียนพระหฤทัยคอนเมือง	๑๓๕	๓๓
๕. โรงเรียนบริบูรณ์ศิลปศึกษา	๑๑๒	๒๘
รวม	๑๒๒๕	๓๐๒

๑.๔ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

แรงจูงใจ หมายถึง วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งเร้าที่บุคคลได้ตัดสินใจแสดงพฤติกรรมหรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของตน

แรงจูงใจในการศึกษาต่อ หมายถึง วิธีการ กระบวนการ หรือสิ่งเร้าที่ชักนำให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตคอนเมือง กรุงเทพมหานคร ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ

๑. **ด้านเหตุผลส่วนตัว** หมายถึง สิ่งเร้าที่นำมาใช้ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งได้แก่ ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถและ ความรู้เดิม

๒. **ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น** หมายถึง การมาเรียนเพราะได้รับแรงกระตุ้นหรือได้รับการสนับสนุน และคำแนะนำในการเลือกศึกษาต่อจากบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครู เพื่อน และผู้ที่นักเรียนศรัทธา

๓. **ด้านการประกอบอาชีพ** หมายถึง การมาเรียนเพื่อต้องการนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ และสร้างอาชีพอิสระหรือนำไปเป็นอาชีพรอง

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง

ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุน ให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี

การศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร

นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนเอกชน เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อของนักเรียน ในการดำเนินการแนะแนว และใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

๒. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่าง ๆ ในการวางแผนรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสังคมต่อไป